

ACC. NR. *9387*

Landskap: *SKÅNE* Upptecknat av: *Helga Persson*

Härad: *ÖRSJÖ* Adress: *ÖSLÖV*

Socken: *BOSARP* Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör

SLAKT

1-5

Rackaren

Bot för sjukdom.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Seder och bruk vid slakt.

2387

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1.

Slakten skulle alltid verkställas vid ny- eller fullmåne för då Tiden för
kröp det inte in så mycket vid stekningen (som man sade) som när slag
det slaktades när månen är inedan.

Man slaktade i vanliga fall i början eller mitt i veckan för att
M hinna få arbetet undangjort till söndagen.

Det var ganska vanligt att en av bönderna eller husmännen ibyn anli-
tades såsom slaktare av hela byalaget, varför denne person ofta Släktaren
var mycket upptagen när tiden för julslakten var inne.

Hstslakt ansågs såsom ohederligt så att ingen person som var män, Hästslak
om sin heder ville slakta eller flå en häst. Rackaren var oftast Rackaren.

en rå och våghalsig person, som icke skydde några handlingar och

det var ej sällsynt att han var straffad för brott, vanligtvis

stöld. Rackaren nämndes i allmänhet endast med förnamnet och benäm-

ningen Rackare t. ex. Jens Rackare. Hustrun eller den kvinna han

sammanbodde med kallades konan eller rackarekärningen och troddes

kunna trolla och sända ont på folk genom allehanda trollkonster.

I de flesta fallen levde rackaren icke i lagligt äktenskap utan

höll sig till lösaktiga fruntimmer. Rackarna voro allmänt avskydda

Skriv endast på denna sida!

2387

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

av befolkningen. När en rackare på något ärende kom på besök till en gård fick han ej såsom andra personer stiga fram i stugan utan han måste stanna nederst vid dörren, skulle han ha någon traktering vid en närmast dörren stående bänk kallad rackarebänken.

Självdöda djur användes ej av dem som ägt dem, däremot kunde det hända att fattiga personer både om tillåtelse att få taga kött, vil självdöda ket de väl i allmänhet tillätos.

Havande kvinnor fingo ej lov att taga blodet vid slakt ty då blev barnet behäftat med slaget . det kunde också hända att om en havande kvinna blev blodbestänkt så fick barnet dessa stänkar som lyte, vilket om det var i ansiktet var mycket missprydande .

Ett annat sätt att undvika lyte var att man tog bort hjärtklaffarna så att dessa ej kommo med i någon mat, ty om någon havande kvinna kom till att äta dessa fick barnet konstiga öron. På grund av tron på hjärtklaffarnas skadliga inverkan kallades de "lydesöron".

När ett djur skulle slaktas fick man ej lov att säga att det var synd, om det för då fick det plågas mycket mera innan det dog.

Grisarna skulle alltid smälta en eller ett par dagar innan de skulle slaktas, för att tarmarna ej skulle bli så sköra. (Iaktages ännu).

Skriv endast på denna sida!

Balkens plats

2

2387

djur.

Slaget ff

Lyte.

*Hjärtklaffarna**kvinnans skinn**lyte*

Alla körtlar bortkastades, utom dem som sutto i istran och det

s.k. plockeflottet, dessa smältes för sig själv och användes till

sko och vagnssmörja. Det som kastades bort gavs åt hund och katter

De stora käkbenen brukade man taga varapå för att lägga dem vid

byksprundet när tvätten byktes. Bröstbenet på höns kallades för Benens

önskeben. När två personer försökte draga sönder ett sådant skul

benet gänska sig något och den som då fick den s.k. klönsen när

benet gick sönder fick sin önskan uppfylld.

Blodet togs i en spann där det vispades av all krafter för att

det ej skulle "levras", därefter silades det upp och fick stå till

bortåt eftermiddagen, då mjölet vispades i för att det skulle stå

och "tjövna" (svälla) till dagen efter då korven kokades. På en

del ställe köades korven redan den första dagen, men då lades mjöl i

spannen när blodet togs, varför detta ej silades.

Om ett barn eller en person troddes ha fått "slaget genom att

modern tagit blodet vid slakt, troddes detta kunna botas genom

att barnet drack blod helst, helst skulle detta vara stulet, ty

det troddes då göra bättre nytta. "Blöpölsa" och "blokagor" ibland

Även s.k. blodpalt brukades lagas av blodet.

De korvslag som lagades voro blod-lever-lungd-Korv av olika

2387

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

*Skro- och rogn
smörja*
3

Blodet.

Blödets an

vändning sa

Blodmat.

Korv av olika
slag

4
och hackepölsa samt kött-och rullekorv. Sylta lagades av köttet i
huvudet, ibland lades syltan i magen och ibland lagades s.k. lasasyлта,
som lades i nötkreaturens bladmage. Den sylta som lades i svinmagen och
kallades "kolunasölta". Halsstycket där djuret blev stukket kallades
dalbagen eller slaktarestycket.
Inälvornakallades fjelster, hos svinen kallades magen kolunen, hos nötk-
kreaturen kallades bladmagen för "lasen", nätmagen för "kungshättan",
löpmmagen för "löbed", den stora återvändstarmen för "bonnan", de små
inälvorna för "rännefjelster", livmodern hos svin kallades "grisahannen",
fetthinnan över inälvorna kallades "schalen", fettet på tarmarna "plo-
kefitt", inälvorna i sin helhet "räntan", urinblåsan "bläran".
Av hornen tillverkades skedar och s.k. pölsehorn, i vilka koven stop-
pades. "Bläran" blåstes upp och torkades, varpå man lade ärter idena användna
Användes av barnen såsom leksak. Gallblåsans innehåll tömdes på en fl
flaska för att sedan användas mot frostsador. Det s.k. isterskinnet
syddes samman och användes att stoppa korv i, men ansågs även bra
att lägga om sår för det skyddade och läkte.
Timjan och mejram, jämte lök användes såsom kryddor i flottet. Hela
kummin och senapskorn brukade läggas i rullekorv.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4
2387

Kryddor.

Man brukade ~~skicka~~ koka en stor kittel med färsk soppa, som sedan skickades omkring till grannarna och byalaget. Det var även vanligt man lät grannarna smaka blodkorven. Slaktaren fick den s.k. slaktareSmakbit korven.

Köttet fick ej ätas samma dag man slaktade, för djuret skulle först vara riktigt dödt. Hästkött ville man ej äta.

För att blodkorven ej skulle gå sönder vid kokningen skulle mjältenKorv- läggas igrytan och kokas tillsammans med korven. Korven skulle läggaskokning i under tystnad för eljest blev där ingen tur med kokningen.

^{Wärten} Till ju slaktade man gäss och ankor och till jul slaktades förutom slakt ett par tre svin även får och ibland ett nötkreatur. Man skulle ha grill ju gräklärsråsar i fötter till frukost annandag jul. Syltan och skinkan och fingor saknas på julbordet, eljest var det ej några särskilda köttWärten. rätter.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

~~2387~~

tar av

5